

Høringsvar på forslag til endringer i gjeldsordningsloven og livsoppholdssatser.

ØRN er en interesseorganisasjon for offentlig ansatte økonomiske rådgivere i Norge. Vi jobber for at økonomisk rådgivning skal være en integrert del av veiledning i NAV kontoret. Vi ser at økonomi er en rød tråd gjennom livet til menneskene som har vært, er i og som kommer til å bli brukere av NAV. Disse menneskene har ofte sammensatte utfordringer, store og små, felles for alle er at de må forholde seg til økonomi. Vi vet at økonomiske problemer kan skape hindringer for å komme seg i arbeid, bli frisk, ha en god psykisk helse og oppnå generell god livskvalitet.

Økonomiske utfordringer går ofte i arv og er en del av fattigdomsproblematikken. Dersom familien ikke får kontroll på sin økonomi, kan dette gå utover barna og deres oppvekstvilkår og utdanning. Som igjen kan kobles til frafall i skolen.

Økonomisk rådgivning i NAV/kommunen er et virkemiddel for å forebygge, forhindre og avhjelpe økonomiske problemer hos innbyggerne.

Gjeldsordning er for mange den siste utveien etter flere år med problemer og utfordringer. Det å oppnå gjeldsordning endrer ikke på alle de andre utfordringene disse menneskene står ovenfor, men det er et av flere virkemidler som kan avhjelpe personens situasjon.

4. Nylig stiftet gjeld

Departementet ber om høringsinstansenes syn på følgende forslag:

1. Bestemmelsen om nylig stiftet gjeld oppheves, og det nedfelles i forarbeidene at forholdet skal inngå i den generelle støttevurderingen hvor også skyldnerens situasjon ellers, herunder behovet for gjeldsordning, skal trekkes inn. Gjeldens alder skal tillegges noe mindre vekt enn i dag.
2. Regelen om nylig stiftet gjeld beholdes med den endring at halvparten av gjelden ikke må være stiftet det siste året før søknad om gjeldsforhandling fremsettes.
3. Det skal legges større vekt på mengden, og mindre vekt på andelen nystiftet gjeld.

Vi støtter forslag 1.

Vi mener også at det bør ryddes opp i uklarheter som gjelder stiftelsesdato. Gjeld som ikke burde vært gitt på grunn av mangelfull vurdering hos kredittyster må vurderes slettet uten dividende utbetaling i perioden.

5. Egenforsøket

Departementets forslag

Gjeldsordningsloven § 1-5 oppheves.

Gjeldsordningsloven § 1-3 andre ledd skal lyde: I enkle og oversiktlige saker kan det ikke åpnes gjeldsforhandling etter loven her dersom det er klart at skyldneren ikke etter evne har forsøkt å komme frem til en gjeldsordning med kreditorene på egen hånd. Ved vurderingen skal det legges vekt på skyldnerens personlige ressurser og situasjon for øvrig, samt utsiktene til at forhandling om en frivillig løsning vil føre frem.

Tredje ledd oppheves.

Departementet ber også om høringsinstansenes syn på om kravet til egenforsøk bør oppheves fullstendig, slik at skyldneren ikke avkreves egenforsøk i noen tilfeller. En slik ordning vil være lik den som praktiseres av namsfogden i Oslo, Asker og Bærum.

Vi mener vilkåret om å ha forsøkt egenforsøk bør fjernes i sin helhet. På grunn av manglende vilje, evne og ressurser hos kreditorene så er benyttet utenrettslige gjeldsordninger i liten grad. Slik forhandlingsklimaet er i dag så er det nesten umulig å få på plass en omstrukturering av inngåtte kreditt og låneavtaler. De fleste avtaler som inngås er av midlertidig karakter, ofte i påvente av å oppfylle kriteriene til å kunne søke om gjeldsforhandlinger hos namsmannen.

I tillegg har skyldnerne ofte hatt ulike utfordringer over lang tid før de tar kontakt med NAV. Vi mener derfor at egenforsøket bør fjernes i sin helhet slik at skyldner kan oppnå gjeldsordning raskere og uten opphold.

6. Kunngjøring og anmeldelse av krav, preklusivitet

Departementets forslag

Departementet foreslår at det i gol. § 3-2 tilføyes et nytt tredje ledd som lyder slik:

Krav fra finansforetak eller inkassoforetak som ikke er anmeldt innen fristen, bortfaller når gjeldsordningen vedtas eller stadfestes.

Unmeldte krav etter tredje ledd bortfaller likevel ikke dersom,

- a) skyldneren forsettlig eller på grovt uaktsom måte har unnlatt å opplyse om kravet,
- b) kravet er pantesikret innenfor verdien pluss 10 prosent av bolig som skal beholdes eller innenfor verdien av andre gjenstander som skal beholdes, jf. § 4-8 første ledd bokstav a og b i loven her.
- c) gjeldsordningen blir opphevet, jf. § 6-2 tredje ledd i loven her.

Vi er enig i departementets forslag. Det må kunne forventes at profesjonelle aktører melder kravene sine inne fristen. Ikke profesjonelle kreditorer bør kunne etteranmelde sine krav og få de med i avtalen dersom de ellers er gyldige.

For at forslaget i punkt kan gjøres gjeldende så må det beskrives hva som menes med forsettlig og uaktsomt. Som vi vet så er mange av de som søker gjeldsordning ikke i stand til å opplyse om alle sine kreditorer. De har ingen oversikt og det finnes heller ikke et samlet sted man kan finne all sin gjeld. Spesielt gjelder dette krav som ikke finnes i gjeldsregisteret. I dag er det ingen som har verktøyet som skal til for å få full oversikt.

7. Gjeldsordning mer enn én gang

Departementet ber om høringsinstansenes syn på følgende forslag:

Forslag 1: Tidligere gjeldsordning gjøres til ett av flere relevante momenter i støttenvurderingen. Utgangspunktet om at en gjeldsordning bare skal oppnås en gang vil dermed kunne fravikes i noe større utstrekning.

Alternativ til forslag 1: Vurderingen av om det foreligger "særlige forhold" som tilsier en ny gjeldsordning, presiseres med sikte på å myke opp praksis og sikre en mer enhetlig etterlevelse.

Vi mener det bør åpnes for større bruk av annen gangs gjeldsordning. Det har vært en rivende utvikling på økonomi og finansområdet og det er fullt mulig å gjøre feil mer enn en gang i livet. Samfunnsutviklingen og strukturer har gjort det enklere å handle på kreditt. Selv om reguleringer og gjeldsregisteret forhindrer uvettige låneopptak så forsvinner ikke behovet for penger. Andre aktører vokser frem for å møte behovet og da kan man havne i uføret på nytt. I tillegg ser vi jo en voksende andel svindel saker som id-tyveri og svindel med bank-id. Det er helt urimelig at personer som har blitt utsatt for dette skal bære belastningen om å betale all gjelden tilbake samtidig som de ikke kan oppnå gjeldsordning fordi de har hatt en gjeldsordning før.

8. Digitalisering

Departementets forslag

Det foreslås en lovendring som åpner for at det kan etableres en digital søknadsprosess med adgang til elektronisk levering av søknad.

Departementet foreslår også å presisere at en skriftlig erklæring etter gol. § 2-1 tredje ledd kan avgis elektronisk.

Gjeldsordningsloven § 2-1 første ledd annet punktum skal lyde: Søknad om gjeldsforhandling fremsettes for den alminnelige namsmannen for den kommunen der skyldneren bor. Søknaden kan fremsettes elektronisk eller i papirform. For flere namsmannsdistrikter i samme politidistrikt kan Kongen fastsette at søknader om gjeldsforhandling skal fremsettes for en av namsmennene.

Skyldnere som ikke er bosatt i Norge, jf. § 1-4 fjerde ledd, og skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret, jf. folkeregisterloven § 10-4, kan fremsette søknad for den namsmann Kongen har utpekt.

Gjeldsordningsloven § 2-1 tredje ledd annet punktum skal lyde: Skyldneren skal gi skriftlig erklæring om at namsmyndighetene kan innhente opplysninger som nevnt i annet ledd uten hinder av taushetsplikt hos de som har slike opplysninger om skyldneren. Skriftlig erklæring etter første punktum kan gis elektronisk.

Det foreslås en lovendring i § 3-2 første ledd som åpner for at kunngjøring om åpning av gjeldsforhandling kan skje elektronisk på Brønnøysundregistrenes sider i stedet for i Norsk Lysingsblad. Gjeldsordningsloven § 3-2 første ledd skal lyde: Straks etter at gjeldsforhandling er åpnet, skal det rykkes inn kunngjøring om det i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon (www.brreg.no) med oppfordring til enhver som har fordring mot skyldneren, om å melde sitt krav til namsmannen innen tre uker etter kunngjøringen. Når særlige grunner foreligger, kan namsmannen fastsette en lengre frist, dog høyst 6 uker.

Vi støtter forslaget om å digitalisere prosessen med å søke om gjeldsordning. Men vi må vel erkjenne at dette ikke bare gjelder gjeldsordning, men hele namsmannsembetet. Vi kan vanskelig se for oss at dette vil skje uten vesentlige investeringer i hele embetet. Vi mener denne prosessen må ses i sammenheng med skatteetatens digitaliseringsprosjekt. Mange av de utfordringene som er beskrevet i dette høringsnotatet ville kunne unngås dersom man hadde et helhetlig blick på innbyggers økonomi, og dertil tilhørende tjenester. Det eneste som kan avhjelpe på sikt er å lage et digitalt økosystem for samhandling og utveksling av data. Noe skatteetaten forsøker.

Og mens vi venter på dette så bør departementet dra søknadsskjemaet inn i 2022 slik at språket har universell utforming og klarspråk, i henhold til den nye språkloven. Det bør også forenkles og finnes på flere språk.

Vi mener departementet bør finne en mulighet for å sende inn søknad elektronisk uavhengig av farten på digitalisering. Forventningene om digital søknad bør innfris fra forbrukeres ståsted. Hva som skjer i bakkant hos namsmannen er likegyldig fra et forbrukerperspektiv. Vi mener at brukere som ikke er digitale skal ha et tilbud.

Vi støtter alle former for forenkling og digitalisering.

9 Styrket veiledning og oppfølging av gjeldsordningskyldnere.

Vi mener det er viktig å følge opp skyldnere som har fått på plass en gjeldsordningsavtale. All erfaring fra prosjekter og lignende tilsier at dette er veien å gå for å unngå at skyldner misligholder avtalen og i verste fall får gjeldsordningen sin opphevet. Oppfølging av skyldner i gjeldsordningsperioden må også ses på som forberedelse til et liv etter gjeldsordningen. Vi vet at mange havner i nytt økonomisk uføre etter gjeldsordningen er gjennomført. Ved å følge opp skyldnere gjennom perioden kan man legge til rette for gode økonomiske vaner. Dette kan igjen hindre økonomisk rot i fremtiden.

All forskning peker på adferd som en årsak til økonomisk rot med påfølgende dårlig livskvalitet. Det er mye god samfunnsøkonomi å heve livskvaliteten til skyldnere som får gjeldsordning. Og det vil virke forebyggende på senere økonomisk adferd.

Punkt 9.5:

Det første alternativet gjelder der namsmannen ser at det er personlige eller sosiale forhold som er årsak til gjeldsproblemene i forbindelse med gjeldsordningen. I disse tilfellene kan namsmannen gi skyldneren råd om å motta økonomisk og/eller sosialfaglig rådgivning. I de tilfeller hvor det er et særlig behov for dette, eks der personen tidligere har fått opphevet gjeldsordning på grunn av mislighold eller det er åpenbart små utsikter til at personen vil klare å gjennomføre gjeldsordningen uten bistand, har namsmannen adgang til å sette økonomisk rådgivning som vilkår for gjeldsordning, jf. gol. § 3-1 andre ledd slik det er adgang til i dag.

Det andre alternativet er at namsmannen varsler NAV-kontoret om alle som har fått gjeldsordning, slik at Nav-kontoret kan vurdere om vedkommende trenger økonomisk rådgivning og/eller oppfølging av sosialfaglig art for å kunne gjennomføre en gjeldsordning.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på disse to alternativene. Det bes særlig om innspill på hensiktsmessig tidspunkt for veiledning om Nav-kontorets tilbud, praktisk fremgangsmåte, effekt av tiltak mv.

Vi mener kartlegging og identifisering av skyldnere som trenger oppfølging, bør ligge til namsmannen. Her må departementet lage klare kartleggingsverktøy som namsmannen kan benytte i sin samtale med skyldner. Namsmannen vil i mange tilfeller være den første til å møte skyldner. I dag sitter det veldig mange namsmenn rundt om i landet vårt og gjør en fantastisk jobb med å veilede skyldnere. Et godt verktøy for kartlegging av *annet som kan være av betydning*, som det står i § 2-1 annet ledd, bør ikke være vanskelig å få på plass. Vi vet at mange namsmenn i dag allerede gjør denne kartleggingen, om enn ikke systematisk.

Vi mener informasjon om oppfølgingstjenesten i NAV bør komme etter åpning av gjeldsforhandlinger. Her kan det jo være erfaring underveis som vil tilsi at et annet tidspunkt kan være mer hensiktsmessig, dette må da kunne endres for å oppnå best bruk av ressursene.

Vi mener oppfølging i gjeldsordningsperioden skal være frivillig for skyldner. Økonomisk råd og veiledning i NAV kontoret er en frivillig tjeneste og vi kan vanskelig se at dette er forenelig med å sette vilkår for gjeldsordningen. I saker der skyldner oppfyller kriteriene til å få gjeldsordning, men ikke har gjennomføringsevner, og i tillegg ikke vil benytte seg av NAVs oppfølgingstjeneste, da må namsmannen ta kontakt med NAV eller kommunen. Her er det stor sannsynlighet for at skyldner allerede har andre tjenester som kan hjelpe til i saken. Målet må være å få på plass en frivillig ordning via NAV eller en annen hjelpetjeneste f.eks. vergemål. All erfaring tilsier at å sette vilkår for denne type tjeneste ikke virker etter hensikten, men heller skaper merarbeid hos NAV. Dessuten

mener vi at dette vil gjelde en forsvinnende liten andel av de som søker at det etter all sannsynlighet ikke vil bli et stort problem, men at vi kan løse slike saker ved godt samarbeid på tvers av tjenester.

Når en gjeldsordning er på plass og skyldner har fått tilbud om, og takket ja til oppfølging under gjeldsordningen kan NAV varsles på en enkel og sikker måte, fortrinnsvis elektronisk. Det kan også avtales direkte kontakt med den som vil ha ansvaret for oppfølgingen i NAV. Vi antar den første metoden er å foretrekke da den kan lages for hele landet.

Vi anser alternativ 2 for ikke sannsynlig da dette vil være veldig ressurskrevende og lite målrettet. Hensikten med endringen er å følge opp alle som har behov og som ønsker oppfølging. Det vil være en stor inngripen i enkeltpersoners privatliv, dersom NAV skal ta kontakt med alle som har fått gjeldsordning og spørre om de ønsker kartlegging med påfølgende oppfølging.

Punkt 9.6 NAV kontorets oppfølging av gjeldsordningsskyldnere

Vi er enige i departementets vurdering om at dette allerede er en oppgave som ligger i § 17. Vi mener også at oppfølging i NAV kontoret kan være en del av et større bilde og ikke nødvendigvis bare av økonomisk art. Her stilles det store krav til hvordan NAV organiserer seg slik at skyldner ikke blir stykk-vis og delt mellom spesialistene og andre deler av sosialtjenesten i NAV kontoret.

Merknader til punkt 9:

Endringene det legges opp til her vil kreve formelt og tydelig samarbeid mellom hvert enkelt NAV kontor og det tilhørende namsmannsembetet. Departementet skrive at det kan være vanskelig å skille mellom hva som er namsmannens veiledningsplikt og hva som ligger i oppfølgingsansvaret hos NAV. Vi vil sterk anbefale å komme med så tydelige og klare retningslinjer som mulig slik at det ikke oppstår misforståelser og ansvarsfraskrivelser. Vi antar at det er i denne gråsonen skyldnere kan få mangelfull oppfølging. For å sikre god og riktig oppfølging her er det viktig å få på plass effektive, raske og hensiktsmessige kommunikasjonslinjer mellom NAV og Namsmannen. Det må komme på plass en effektiv måte å dele dokumenter og journalnotater. Dette for å unngå dobbeltarbeid, sikre rett forståelse av avtalen og nok informasjon for å kunne gi en god oppfølgingstjeneste. Noen NAV kontor er små, og noen er store. Noen har god spesialistkompetanse, andre ikke. Vi oppfordrer departementet og direktoratet til å se på mulige samarbeidsformer på regionnivå der dette kan være hensiktsmessig. På sikt så vil saksmengden akkumuleres, og det vil bli flere saker å følge opp. De skyldnerne som kommer til NAV og skal ha oppfølging må antas å være de som også krever mest ressurser på mange områder. Kanskje kan det være mange ulike former for oppfølging her. Vi oppfordrer til å tenke kreativt på tvers av tjenester og kommunegrenser.

10. Livsopphold og utbetaling til kreditorene

Departementets forslag

Departementet utformer ikke noe konkret forslag til lov- eller forskriftstekst på dette området nå, men ber om høringsinstansenes syn på følgende problemstillinger:

1. Livsoppholdssatser og barnetillegg er på riktig nivå, og om det bør opprettes en fjerde aldersklasse for barn ("ungdomssats").

Vi mener livsoppholdssatsene for voksne er for lave og nærmere sosialsatsene enn SIFOs satser. Satsene bør vurderes oppjustert slik at de ligger nærmere SIFOs satser. Dette tror vi vil medvirke til

mer stabil gjennomføring av avtalen og mindre mislighold. I tillegg vil økte satser minske behovet for endring da skyldner vil ha større fleksibilitet til uforutsette utgifter.

Vi er enige i at det bør lages en egen sats for ungdom. Barn skal i størst mulig grad skjermes fra ulempene med gjeldsordning. Vi er tilhengere av alle tiltak som gjør at barn i familier med økonomiske utfordringer får det bedre.

2. Det bør åpnes for avsetning til sparing av et mindre beløp f.eks. kr. 500 per måned for å møte uforutsette utgifter under gjeldsordningen, og ev. hvordan denne avsetningen skal skje i praksis.

Dersom livsoppholdssatsen økes tilnærmet SIFOs satser mener vi at skyldner bør oppfordres til å «spare» av det månedlige. Skyldner bør få veiledning på hvordan dette kan gjøres og hva pengene skal brukes til. Vi mener oppsparte midler i perioden bør benyttes på uforutsette utgifter. Dersom det viser seg at skyldner faktisk har spart igjennom hele perioden og overholdt avtalen med alle forpliktelsene, mener vi at skyldner skal få beholde de oppsparte midlene.

3. Postene helse, strøm, oppvarming og transport bør holdes utenfor standardsatsen og fastsettes individuelt, og om dette bør gjelde både for gjeldsordninger og utleggssaker.

Vi mener dette bør ses i sammenheng med størrelsen på livsoppholdssatsene. Dersom disse skal holdes på et absolutt minimum bør disse postene holdes utenfor både i gjeld- og tvangssaker.

4. Livsoppholdssatsen for voksne bør inndeles i utgiftskomponenter i henhold til et særskilt utarbeidet budsjett som reguleres årlig sammen med livsoppholdssatsene.

Dersom størrelsen på livsoppholdssatsen nærmer seg SIFOs satser, bør bruker få veiledning for hva denne posten er ment å inneholde. Skyldner bør også få en generell pekepinn på hvor mye av livsoppholdssatsen det er normalt å bruke på mat, ferie osv. Vi forutsetter at dette blir gjort uansett dersom skyldner velger å få oppfølging av NAV i perioden.

5. Om utgiftsfordelingen mellom ektefeller/samboere ved gjeldsordning og utleggstrekk bør reguleres nærmere.

Vi mener reglene bør være så enkle som mulig slik at skyldner forstår forpliktelsene sine. Vi mener ektefelle/samboer skal holdes utenfor skyldners gjeldsordning i størst mulig grad.

6. Om behandlingen av ekstra utbetalinger i juni og desember fungerer tilfredsstillende eller om dette bør reguleres, og i så fall på hvilken måte.

Vi mener det bør være lik praksis på tvang og gjeld. Ekstra utbetalinger som halv skatt og feriepenger bør tilfalle skyldner.

11. Solidargjeld og sameie i bolig

Departementets forslag

Utkast til lovtekst § 4-8 første ledd bokstav a første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Omfatter panteretten hele boligen mens skyldneren eier en ideell andel, behandles en tilsvarende andel av fordringen etter første og annet punktum.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum.

§ 7-2 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Ved pant i bolig som skyldneren eier en ideell andel av, bortfaller pantheftelsen i skyldnerens andel for den del av fordringen som faller bort etter § 4-8 første ledd bokstav a annet ledd.

Vi er enige i utfallet av bestemmelsen. Men vi oppfordrer til å endre språket i bestemmelsen slik at det blir enklere og tydeligere å forstå for skyldner og andre.

12. Innbetaling av dividende, betalingsplaner mv.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på følgende forslag:

1. Det strammes inn på bruken av dynamiske betalingsplaner. Slike betalingsplaner bør i større grad forbeholdes saker hvor statiske betalingsplaner er uegnet på grunn av at betalingsevnen varierer gjennom året.

Inntil det kommer gode digitale løsninger på plass mener vi at betalingsplaner bør utarbeides i samarbeid med skyldner. Dette øker eierskap til avtalen og minsker faren for mislighold. Skyldners evner og behov bør vurderes, samtidig så bør behovet for oppfølging ses på i sammenheng med utforming av betalingsplaner. Om planen er dynamisk eller statisk er av mindre betydning dersom skyldner forstår innholdet og evner å følge den, med eller uten oppfølging av NAV.

Når skatteetaten har fått på plass gode digitale løsninger forventes det at namsmannen tar dette i bruk så raskt som mulig. Som nevnt tidligere så vil mange av problemstillingene bli borte ved å ta i bruk en digital flate som «Min gjeldsordning».

13. Skyldnere med næringsgjeld

Vi mener reglene bør mykes opp slik at det blir enklere for næringsdrivende å få en restrukturering av gjelden, samt oppnå gjeldsordning.

14. Gjeldsordningsperiodens lengde

Departementet ber om høringsinstansenes syn på følgende forslag:

1. Gjeldsordningsperioden skal normalt være fem år. Det skal imidlertid bli lettere å fastsette en kortere gjeldsordningsperiode, av sosiale hensyn.

2. Alternativ til forslag 1: Gjeldsordningsperioden kan ikke være lengre enn fem år. Dersom en gjeldsordning blir endret, kan gjeldsordningsperioden forlenges til syv år.

Vi mener perioden lengde aldri bør overskride 7 år. I tillegg mener vi det bør være større rom for skjønn når periodens lengde skal vurderes. Begrepet «sosiale hensyn» bør presiseres med eksempler som tydeliggjør når det skal vurderes kortere gjeldsordningsperiode. Det finnes mange gode grunner til at perioden skal være kortere. Vi mener endringene her bør utformes slik at det forhindrer en standardisert gjeldsordningsperiode.

15 Oppgjør ved innbetaling av engangsbeløp

Departementets forslag

Departementet ber om høringsinstansenes syn på følgende alternative forslag:

1. En gjeldsordning kan gå ut på betaling av et engangsbeløp som endelig oppgjør. Beløpet skal minst tilsvare den samlede dividende skyldneren antas å kunne ha betalt i løpet av en periode på fem år.

2. En gjeldsordning kan gå ut på betaling av et engangsbeløp som endelig oppgjør. Beløpet skal minst tilsvare 25 prosent av skyldnerens samlede gjeld.

3. Dersom det må antas å gi kreditorene bedre dekning enn en ordinær gjeldsordning, kan en gjeldsordning gå ut på betaling av et engangsbeløp som endelig oppgjør.

Vi mener punkt 3 er det som kan virke som en fornuftig løsning dersom man vurderer hva som kunne vært periodens lengde ved gjeldsordning. Ved innbetaling skal gjeldsordningen anses som gjennomført.

16. En enklere og mer effektiv behandling av endrings sakene

Departementet foreslår følgende regler for saksbehandlingen i endrings saker:

1. Namsmannen skal behandle kurante endrings saker som har liten økonomisk betydning eller som ikke er til skade for kreditorene.

2. Hvis skyldnerens økonomiske stilling blir vesentlig forbedret, skal vedkommende varsle namsmannen, som avgjør om gjeldsordningen skal endres.

3. Endringer som er til fordel for kreditorene, f.eks. når skyldneren mottar et større beløp (arv, gevinst el) eller får mulighet til å betale høyere dividende, skal avgjøres ved forenklet prosedyre.

4. Ved endring til skade for kreditorene skal begjæring fremmes for tingretten.

Namsmannen kan likevel beslutte mindre endringer til skade for kreditorene uten at kreditorene uttaler seg (forenklet prosedyre) i følgende tilfeller:

a. Inntil to måneders betalingsfri periode pr år ved svekket betalingsevne som gir rett til endring, maksimum tre ganger under ordningen. Gjeldsordningsperioden forlenges ikke.

b. Inntil to måneders betalingsutsettelse pr år ved mislighold, svekket betalingsevne mv. som ikke gir rett til endring, maksimum seks måneder til sammen. Gjeldsordningsperioden forlenges tilsvarende.

c. Kurante endrings saker av mindre økonomisk betydning, f.eks. hvis skyldner får barn og må sette av til livsopphold for barnet, ved utgifter som er åpenbart nødvendige el.

5. Namsmannen kan beslutte at gjeldsordningen skal avsluttes før den utløper ved fullt oppgjør eller aksept av førtidig avslutning fra det samlede kreditorfellesskapet.

6. Namsmannen kan beslutte endring ved forhold som beskrevet i gjeldende § 6-1 tredje ledd (uteglemt krav).

7. Namsmannen kan beslutte endring ved forhold som beskrevet i gjeldende § 6-1 andre ledd (fall i boligverdi).

8. Namsmannen kan beslutte endring ved forhold som beskrevet i gjeldende § 6-2 andre ledd (økning i boligverdi).

9. Tingretten kan beslutte endring eller opphevelse etter en samlet vurdering, dersom skyldner fremsetter en endringsbegjæring i en opphevelsessak. Skyldner skal opplyses om mulighet til å fremsette en søknad om endring. Krav om endring i forbindelse med en opphevelsessak kan fremsettes innen ett år etter gjeldsordningens utløp.

10. Regelen om tilsidesettelse av gjeldsordning ("etterperioden"), jf. gjeldende § 6-2 fjerde ledd, oppheves.

Vi støtter forslagene til forenkling. Vi støtter departementets forslag om å gi større myndighet til namsmennene. Vi ser det som en fordel for skylder og kreditor at namsmannen, som kjenner saken best, tar flere beslutninger.

17. Tilsidesettelse av gjeldsordning ("etterperioden")

Departementet ber om høringsinstansenes syn på følgende forslag:

1. Regelen om etterperiode tas helt ut av loven.
2. Alternativ 1 til forslag 1: Etterperioden skal bare gjelde i tilknytning til enkelte typer oppgjør, for eksempel engangsbeløp og ordninger uten gjeldsordningsperiode.
3. Alternativ 2 til forslag 1: Etterperioden skal bare gjelde for gjeldsordningsperioder på tre år eller mindre.

Vi støtter departementets vurdering og mener at etterperioden bør tas helt ut av loven og fjernes.

18 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet mener at NAV kontoret får færre saker fordi flere vil henvende seg direkte til namsmannen. Vi vil påstå at dette er en sannhet med modifikasjoner. NAV kontoret og spesialistene som jobber der gjør mer enn bare utforming av egetforsøket for skyldnere som vil søke om gjeldsordning. Ja, de som ikke allerede er i NAV-systemet og de som har egne ressurser vil antageligvis ha lavere terskel for å søke direkte til namsmannen. De skyldnerne som allerede har et forhold til NAV, vil i all hovedsak styres inn til spesialistene uavhengig av muligheten til å søke direkte hos namsmannen. Og de som kommer til spesialistene via veileder i NAV, vil ikke bli avspist med en henvisning til namsmannen for gjeldsordning. De vil bli ivaretatt og gitt en fullverdig tjeneste både før søknad og etter stadfestet gjeldsordning.

NAV skal også hjelpe alle de som ikke skal ha, får eller er i målgruppen for gjeldsordning, og vi vil påstå at dem er det mange flere av. Alle de menneskene med økonomiske utfordringer som av ulike årsaker trenger bistand av NAV. Spesialistene hjelper også til her.

I tillegg så vil spesialistene måtte hjelpe alle de som ikke oppnår gjeldsordning, men som fortsatt har et uløselig gjeldsproblem. Dette er en krevende gruppe der vi mangler faktiske virkemidler, bortsett fra råd og veiledning.

NAV kontorene vil få økt arbeidsmengde som følge av endringen. I tillegg ser vi strukturelle endringer i samfunnet som vil kunne føre flere mennesker inn i økonomisk usikkerhet, med påfølgende press på tjenesten i NAV. Vi mener det må på plass sterkere føringer fra direktorat og departement for å sikre god tilgang til tjenesten og påse at lovens intensjon blir oppfylt.